

Αριστοτέλης (384-322 π.Χ)

Ηθικά Νικομάχεια
Πολιτικά

Βιογραφία

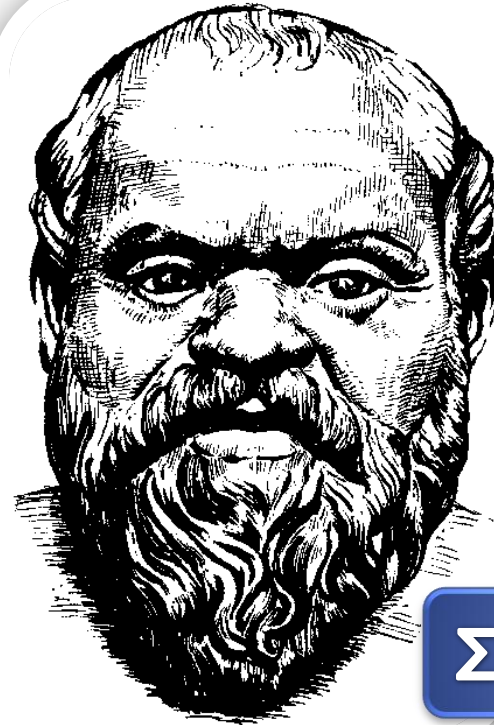
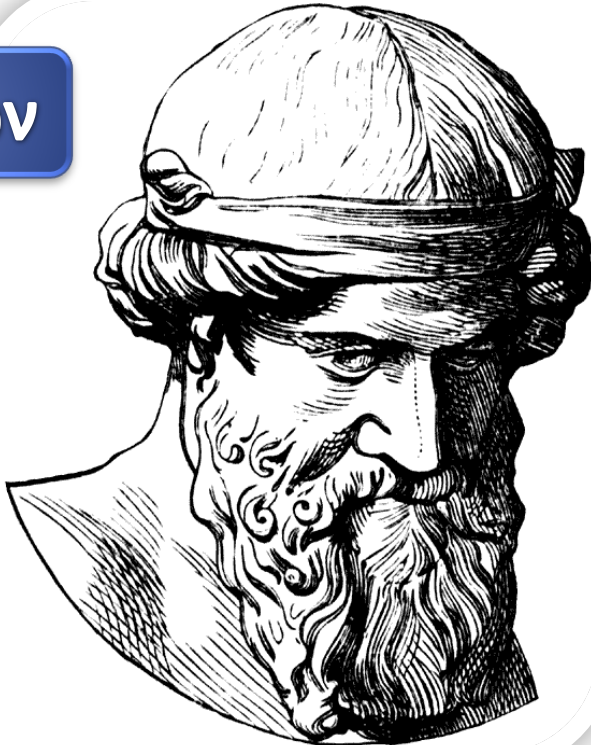
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Ο Αριστοτέλης είναι μια κυρίαρχη μορφή στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία καθώς επηρέασε τη λογική, τη μεταφυσική, τη βοτανολογία, την ηθική, τα πολιτικά, την γεωπονική αλλά και το δράμα.

- Μαθητής του Πλάτωνα (αλλά και έμμεσα του Σωκράτη), αλλά περισσότερο εμπειριστής. Τελικά απέρριψε την θεωρία των ιδεών του δασκάλου του.

Πλάτων

Σωκράτης

Saint Thomas
Aquinas

Η μεγάλη του επιρροή στη δυτική σκέψη οφείλεται μεταξύ άλλων και στην επίδραση που άσκησε στη Θεολογία, όταν το λογικό του σύστημα χρησιμοποιήθηκε για την απόδειξη της ύπαρξης του θεού. Ο **Θωμάς ο Ακινάτης** τον αποκαλούσε απλά ο **Φιλόσοφος**.

"Ο φιλόσοφος"

❖ Μαθηματικά

❖ Βιολογία

❖ Ηθική

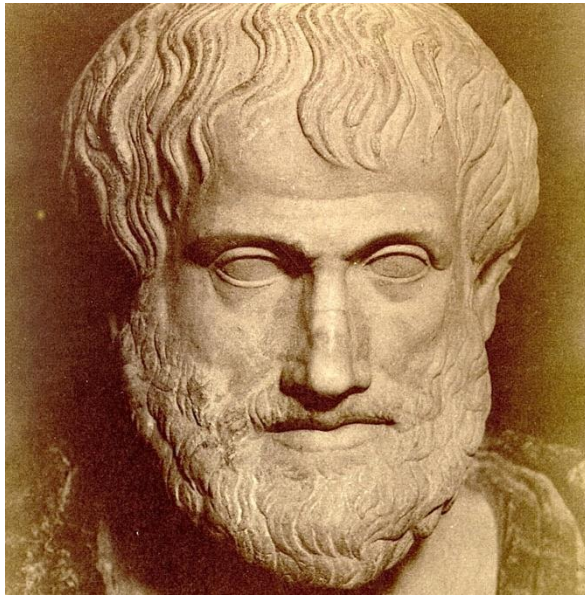
- Ο Αριστοτέλης πρώτος ταξινόμησε την ανθρώπινη γνώση σε διακριτούς τομείς :μαθηματικά, βιολογία, ηθική κλπ.
- *Ως πατέρας της λογικής διατύπωσε ένα σύστημα λογικής όπου η μορφή του συλλογισμού καθορίζει και την ορθότητα του επιχειρήματος.*

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

ΖΩΗ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Ο Αριστοτέλης γεννήθηκε στα 384 π.Χ. στα **Στάγειρα**, μια άσημη πόλη της Χαλκιδικής, κοντά στην Όλυνθο. Ο πατέρας του **Νικόμαχος** υπηρετούσε ως γιατρός στην αυλή του βασιλιά **Αμύντα** των Μακεδόνων και από αυτό συνάγεται η μόνιμη σχέση του Αριστοτέλη με τη μακεδονική δυναστεία.

Στην Αθήνα ...

- Αγόρι ακόμα βίωσε το θάνατο του πατέρα του και ο κηδεμόνας του τον έστειλε στη Αθήνα, το τότε πνευματικό κέντρο του κόσμου για να σπουδάσει κοντά στον Πλάτωνα, φιλοσοφία. Παρέμεινε εκεί για 20 χρόνια.

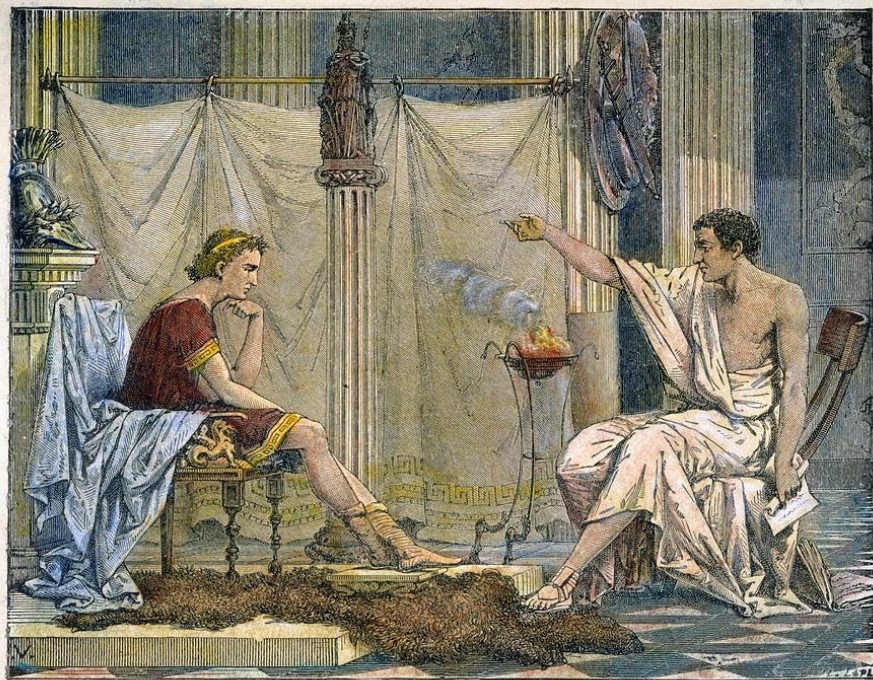
Μετά το θάνατο του Πλάτωνα...

- Όταν το 347 π.Χ. πέθανε ο Πλάτωνας, προέκυψε θέμα διαδόχου στη διεύθυνση της σχολής. Επικρατέστεροι για το αξίωμα ήταν οι τρεις καλύτεροι μαθητές του Πλάτωνα, **ο Αριστοτέλης, ο Ξενοκράτης και ο Σπεύσιππος**. Επιλέχθηκε όμως σύμφωνα με το αθηναϊκό δίκαιο ο ανιψιός Σπεύσιππος.
- Ο Αριστοτέλης τότε μαζί με τον Ξενοκράτη εγκατέλειψαν την Αθήνα και εγκαταστάθηκαν στην **Άσσο**, πόλη της μικρασιατικής παραλίας, απέναντι από τη Λέσβο. Την Άσσο κυβερνούσαν τότε δύο πλατωνικοί φιλόσοφοι, ο Έραστος και ο Κορίσκος, στους οποίους είχε χαρίσει την πόλη ο ηγεμόνας του Αταρνέα και παλιός μαθητής του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, **Ερμίας**. Οι δύο φίλοι, κυβερνήτες της Άσσο, είχαν ιδρύσει εκεί μια φιλοσοφική σχολή, ως παράρτημα της Ακαδημίας. *Σας θυμίζει κάτι;*

Αριστοτέλης και Αλέξανδρος

ARISTOTLE AND HIS PUPIL, ALEXANDER.

- Το 345 π.Χ. ο Αριστοτέλης, ακολουθώντας τη συμβουλή του μαθητή του Θεόφραστου, πέρασε απέναντι στη Λέσβο και εγκαταστάθηκε στη Μυτιλήνη, όπου έμεινε και δίδαξε μέχρι το 342 π.Χ. Στο μεταξύ είχε παντρευτεί την ανιψιά και θετή κόρη του Ερμία, την **Πυθιάδα**, από την οποία απέκτησε κόρη, που πήρε το όνομα της μητέρας της. Μετά το θάνατο της πρώτης του συζύγου ο Αριστοτέλης συνδέθηκε αργότερα στην Αθήνα με τη Σταγειρίτισσα Ερπυλλίδα, από την οποία απέκτησε ένα γιο, το Νικόμαχο. **Το 342 π.Χ. τον προσκάλεσε ο Φίλιππος στη Μακεδονία, για να αναλάβει τη διαπαιδαγώγηση του γιου του Αλέξανδρου, που ήταν τότε μόλις 13 χρονών. Ο Αριστοτέλης άρχισε με προθυμία το έργο της αγωγής του νεαρού διαδόχου.** Φρόντισε να του μεταδώσει το πανελλήνιο πνεύμα και χρησιμοποίησε ως παιδευτικό όργανο τα ομηρικά έπη. Η εκπαίδευση του Αλέξανδρου γινόταν άλλοτε στην Πέλλα και άλλοτε στη Μίεζα, μια κωμόπολη της οποίας τα ερείπια έφερε στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη· βρισκόταν στους πρόποδες του βουνού πάνω στο οποίο είναι χτισμένη η σημερινή Νάουσα της Μακεδονίας. Εκεί το 341 π.Χ. πληροφορήθηκε το θάνατο του Ερμία.

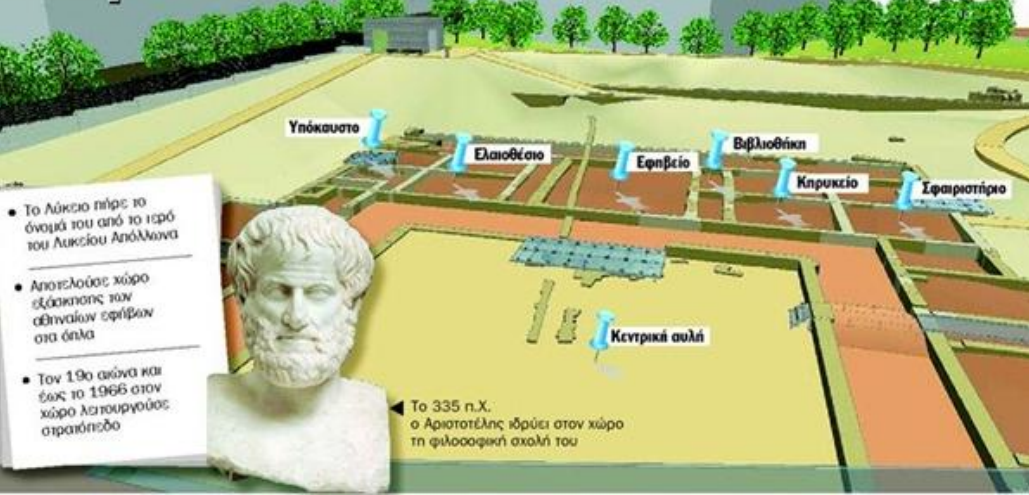
- Ο Αριστοτέλης έμεινε στη μακεδονική αυλή έξι χρόνια.

Η σχολή στην Αθήνα

- Όταν ο Αλέξανδρος συνέτριψε την αντίσταση των Θηβαίων και αποκατέστησε την ησυχία στη νότια Ελλάδα, **ο Αριστοτέλης πήγε στην Αθήνα (335 π.Χ.) και ίδρυσε δική του φιλοσοφική σχολή.** Για να εγκαταστήσει τη σχολή του διάλεξε το Γυμνάσιο, που λεγόταν και **Λύκειο**, ανάμεσα στο Λυκαβηττό και τον Ιλισό, κοντά στην πύλη του Διοχάρη. Ο χώρος του Γυμνασίου βρέθηκε πρόσφατα στις ανασκαφές, πίσω από το Βυζαντινό Μουσείο Αθηνών, στην οδό Ρηγίλλης. **Εκεί υπήρχε άλλος αφιερωμένο στον Απόλλωνα και τις Μούσες.** Με χρήματα που του έδωσε άφθονα ο Αλέξανδρος, ο Αριστοτέλης έχτισε μεγαλόπρεπα οικήματα και στοές, που ονομάζονταν "περίπατοι". Ίσως γι' αυτό η σχολή του ονομάστηκε Περιπατητική και οι μαθητές του περιπατητικοί φιλόσοφοι.

Μια βόλτα στο Λύκειο

- Η οργάνωση της σχολής είχε γίνει κατά τα πρότυπα της Πλατωνικής Ακαδημίας. Τα μαθήματα για τους προχωρημένους μαθητές γίνονταν το πρωί ("εωθινός περίπατος") και για τους αρχάριους το απόγευμα ("περί το δειλινόν", "δειλινός περίπατος"). Η πρωινή διδασκαλία ήταν καθαρά φιλοσοφική ("ακροαματική"). Η απογευματινή "ρητορική" και "εξωτερική".

Δεύτερη αναχώρηση - Θάνατος

- Το 323 π.Χ. με την είδηση του θανάτου του Μ. Αλεξάνδρου οι οπαδοί του αντιμακεδονικού κόμματος νόμισαν ότι βρήκαν την ευκαιρία να εκδικηθούν τους Μακεδόνες στο πρόσωπο του Αριστοτέλη. **Το ιερατείο, με εκπρόσωπό του τον ιεροφάντη της Ελευσίνας Δήμητρας Ευρυμέδοντα, και η σχολή του Ισοκράτη, με το Δημόφιλο, κατηγόρησαν τον Αριστοτέλη για ασέβεια ("γραφή ασεβείας"), επειδή είχε ιδρύσει βωμό στον Ερμία, είχε γράψει τον ύμνο στην Αρετή και το επίγραμμα στον ανδριάντα του Ερμία, στους Δελφούς.** Ο Αριστοτέλης όμως, επειδή κατάλαβε τα πραγματικά κίνητρα και τις αληθινές προθέσεις των μηνυτών του, **έφυγε για τη Χαλκίδα**, προτού γίνει η δίκη του (323 π.Χ.). Εκεί έμεινε, στο σπίτι που είχε από τη μητέρα του, μαζί με τη δεύτερη σύζυγό του την Ερπυλλίδα και με τα δύο του παιδιά, το Νικόμαχο και την Πυθιάδα.
- Ο Αριστοτέλης απεβίωσε μεταξύ πρώτης και εικοστής δευτέρας Οκτωβρίου του έτους 322 π.Χ. στη Χαλκίδα από στομαχικό νόσημα, μέσα σε θλίψη και μελαγχολία. **Το σώμα του μεταφέρθηκε στα Στάγειρα**, όπου θάφτηκε με εξαιρετικές τιμές.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

ΕΡΓΑ

Τα έργα του Αριστοτέλη

- Το συγγραφικό έργο του Αριστοτέλη το κληρονόμησε ο μαθητής του Θεόφραστος, μετά ο Νηλέας από τη Σκήψη.

Έργα δυο κατηγοριών

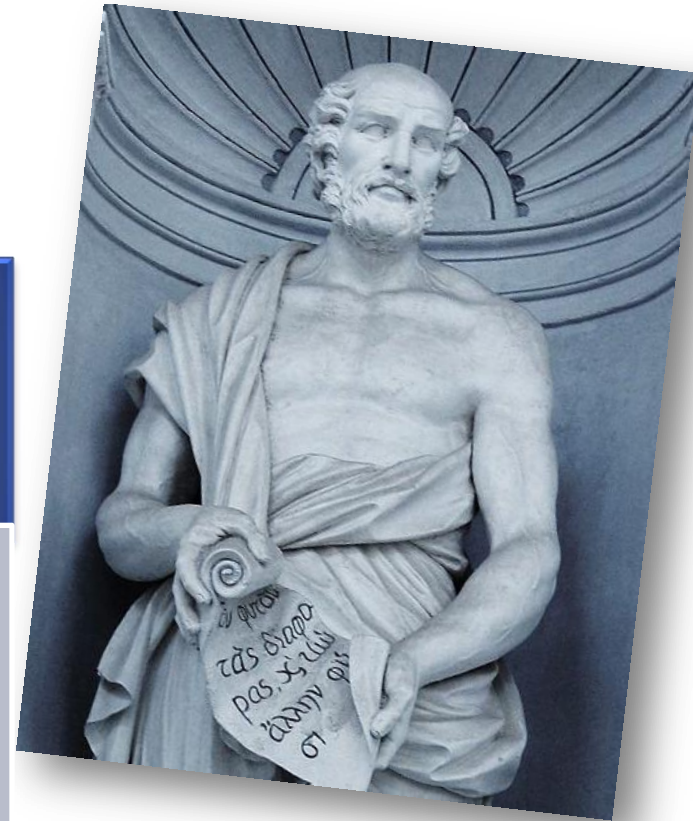
1

Ακροαματικά

2

Εξωτερικά έργα

- Η *Πολιτεία των Αθηναίων* είναι το έργο που ανήκει μάλλον στα Εξωτερικά έργα.

Αριστοτέλη

Λογική

ΤΟ ΟΡΓΑΝΟΝ

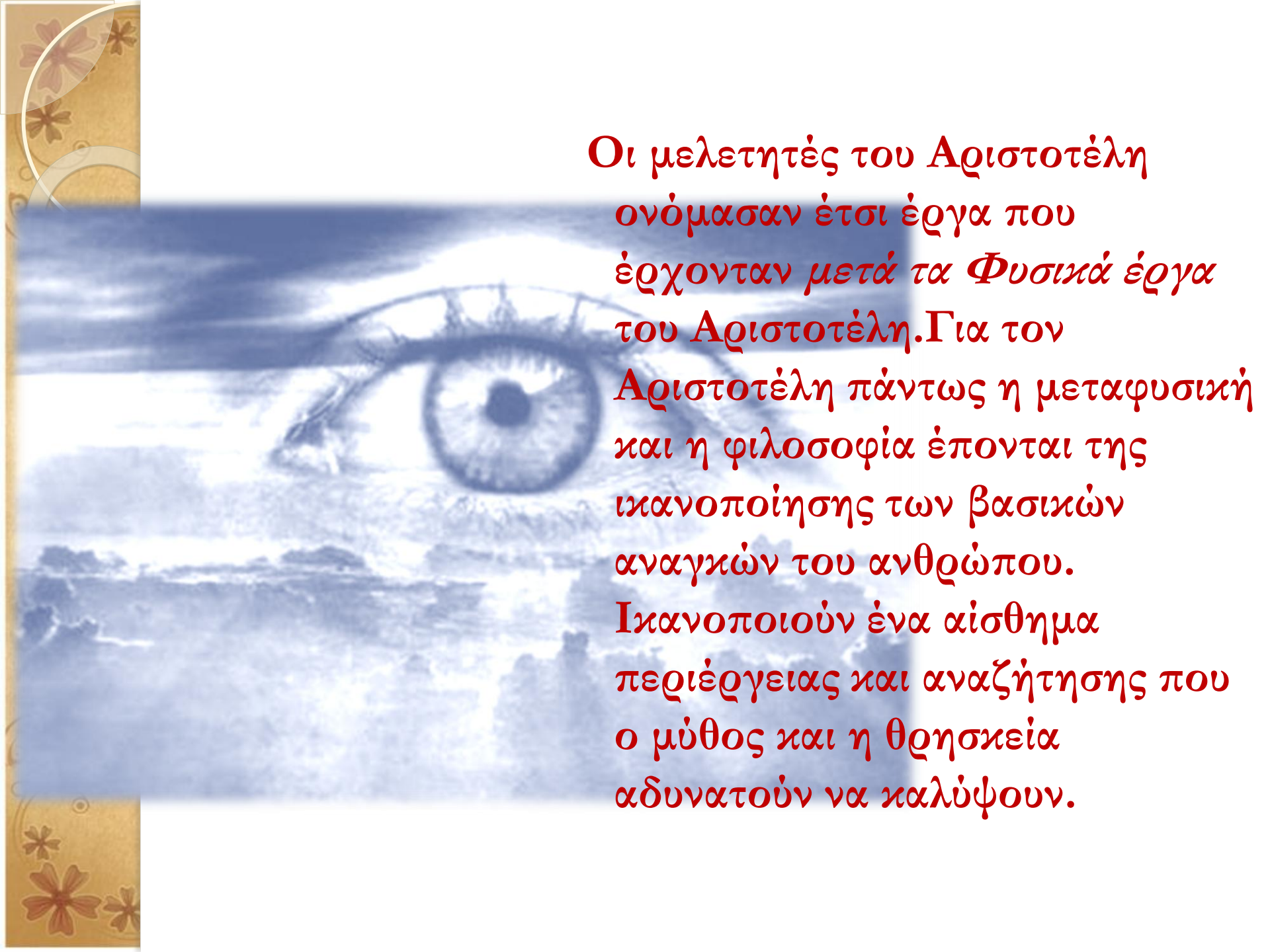

- Η ονομασία **Όργανον** αποδόθηκε από τους μεταγενέστερους Περιπατητικούς, για να συμπεριλάβει όλα τα έργα αυτής της ενασχόλησης (*Κατηγορίαι, Αναλυτικά πρότερα, Αναλυτικά Ύστερα, Τοπικά*). Η λογική εδώ είναι το απαραίτητο εργαλείο για την ορθή επιστημονική σκέψη. Ο Αριστοτέλης πάντως δεν το έβλεπε έτσι...

Αριστοτέλη

Μεταφυσικά

Οι μελετητές του Αριστοτέλη
ονόμασαν έτσι έργα που
έρχονταν μετά τα *Φυσικά έργα*
του Αριστοτέλη. Για τον
Αριστοτέλη πάντως η μεταφυσική
και η φιλοσοφία έπονται της
ικανοποίησης των βασικών
αναγκών του ανθρώπου.
Ικανοποιούν ένα αίσθημα
περιέργειας και αναζήτησης που
ο μύθος και η θρησκεία
αδυνατούν να καλύψουν.

Αριστοτέλη

Φιλοσοφία της Φύσης

- Ο Αριστοτέλης βλέπει τον κόσμο να αποτελείται από δύο μορφές : μορφή χωρίς ύλη στο ένα μέρος, και ύλη χωρίς μορφή στο άλλο. Το πέρασμα της ύλης στη μορφή στα διαδοχικά του στάδια καθορίζεται από την εντελέχεια που ενυπάρχει στη ύλη(τελεολογική σκέψη).Κάθε τι στην ύλη λειτουργεί με βάση ένα προκαθορισμένο σκοπό, ένα σχέδιο, τίποτα δεν είναι τυχαίο.

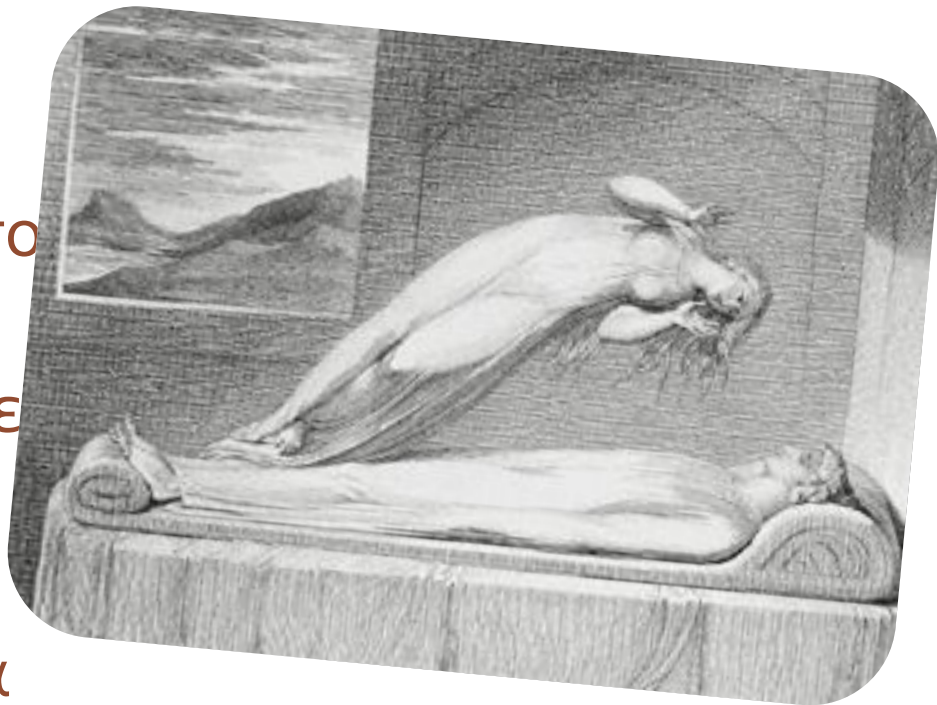

Αριστοτέλη

Ψυχολογία

Η ψυχολογία του Αριστοτέλη

- Η ψυχή για τον Αριστοτέλη είναι η τέλεια έκφραση της φυσικής λειτουργίας του σώματος. Ενυπάρχει δηλ. στο σώμα μια σύνδεση των φυσικών λειτουργιών του με τις ψυχικές λειτουργίες. Ο Αριστοτέλης παρομοίασε αυτή τη σχέση με την εικόνα του κεριού και της σφραγίδας του.

Αριστοτέλη

Ηθική

Η Ηθική του Αριστοτέλη

Η Ηθική στον Αριστοτέλη στοχεύει στην **εὐδαιμονία**, το τέλος που ενυπάρχει μέσα μας. Κάθε επιδίωξή μας οφείλει να σέβεται αυτή την αρχή και δεν μπορεί να αυτονομείται. Το ζήτημα όμως είναι τι εννοεί ο καθένας με τη λέξη **εὐδαιμονία**;

Αριστοτέλη

Πολιτικά

Ο Αριστοτέλης δεν διαφοροποιεί την πολιτική από την ηθική. Αντίθετα τη θεωρεί μια ολοκλήρωση και επαλήθευση της ηθικής αρετής. Ο άνθρωπος άλλωστε είναι φύσει ζῶον πολιτικόν και η κατοχή του λόγου αποτελεί έκφραση κοινωνικής συμβίωσης.

Αριστοτέλη

Τέχνη

Ποιητική

Η τέχνη για τον Αριστοτέλη είναι μίμηση φύσης και υλοποίηση μιας ιδέας. Δεν είναι απλή αντιγραφή καθώς ενυπάρχει στον άνθρωπο η αίσθηση του καθόλα ωραίου. Η **Ποιητική** του Αριστοτέλη έθεσε τις βάσεις της σύγχρονης αισθητικής φιλοσοφίας.

